

PAMETNO O PETOGODIŠNJOJ OBLJETNICI HRVATSKE U EU

Mogli smo i više i brže

1. SRPNJA HRVATSKA SLAVI PET GODINA PUNOPRAVNOG ČLANSTVA U EUROPSKOJ UNIJI. MOGLA SE I TREBALO MNOGO VIŠE, PORUČILI SU DANAS IZ STRANKE PAMETNO. AFRIČKE ZEMLJE NAS PRESKAČU PO BDP-u, IAKO BI PREMIJER VOLIO DA SMO IM UZOR

Split, Zagreb 29. lipnja 2018. – Hrvatska je opravdano imala velika očekivanja od pridruživanja Europskoj uniji 2013. godine. Željeli smo red, disciplinu i više sredstava iz EU fondova, a dobili nesposobne Vlade koje su nas nastavile pljačkati, ističu u Pametno. Analiza troškova i koristi, prije ulaska u EU, prognozirala je neto koristi za Hrvatsku u tom članstvu, a važan dio te perspektive odnosio se upravo na povlačenje i korištenje sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESI). Stoga je Pametno ponudilo detaljnu analizu. Ž

– Za razdoblje od 2014. do 2020. godine za Hrvatsku je alocirano čak 10,67 milijardi eura. Do sada je moguće analizirati povlačenje sredstava za proteklo razdoblje, od 2014. do 2017. godine, dok se osnovni zaključak kao i preporuke neće puno mijenjati jer je kretanje statističkih podataka i za 2018. već poznato – kaže **Maja Vehovec, potpredsjednica Pametno** u svom osvrtu na članstvo i ističe nekoliko važnih činjenica:

- Hrvatska se nalazi negdje u sredini zemalja po visini alociranih sredstava EU fondova. Ispred nas su Velika Britanija, Slovačka, Grčka, Francuska, Njemačka, Portugal, Mađarska, Češka, Rumunjska, Španjolska, Italija i Poljska dok su iza nas Bugarska, Litva, Latvija, Estonija, Slovenija, Belgija, Švedska, Finska, Nizozemska, Austrija, Irska, Cipar, Malta, Daska i Luksemburg.
- Hrvatska je zaključno s IX/2017. godine ugovorila 36% sredstava što je, za usporedbu, manje od Mađarske koja je ugovorila 78% sredstava i Bugarske 62% za isto razdoblje. Također, Hrvatskoj je isplaćeno 7% ukupnih sredstava, Mađarskoj 9%, a Bugarskoj 16%.
- Najveću snagu, mjereno u kunama, u objavljenim natjecajima imao je operativni program konkurentnost i kohezija, a najmanju pomorstvo i ribarstvo. Kod svih operativnih programa primjećuje se značajan rast poziva na natjecaj u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu što je pozitivno, ali taj trend trebao bi se nastaviti i u 2018.
- Primjetan je značajan porast zaključivanja ugovora od sredine 2017. godine, a sukladno tome raste i plaćanje korisnicima, kao i ovjeravanje izjava o izdacima, što je pozitivno.
- Pozitivni trendovi u bržem povlačenju sredstava EU u 2017. godini očekivani su nakon nestabilnog razdoblja u državi, zbog dvaju parlamentarnih izbora u 2015. i 2016. godini, jer je državna administracija u takvim periodima usporena ili blokirana.
- U 2018. godini očekuje se znatniji porast korištenja sredstava i to prvenstveno zbog dvije velike ugovorene investicije, a to su Pelješki most i željeznica.

Jesmo li mogli više i brže? O tome nema dileme – dodaje **Vehovec** i, nudeći rješenja, nastavlja - Iako postoji pozitivan trend porasta povlačenja sredstava alociranih za Hrvatsku, koji je započeo u 2017. još uvijek ima puno prostora da ono bude više i brže. Postoje neki opće poznati problemi u iskorištavanju sredstava kao što su:

- Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave često nemaju dovoljno ljudskih i fiskalnih kapaciteta za samostalno nuđenje i sufinanciranje izvođenja projekata. Za to postoje dva rješenja: prvo rješenje je politička odluka o novom teritorijalnom ustroju, a drugo je da se one same dobrovoljno udruže i nastupe zajednički uz potporu postojećih pripadnih udruga ili zajednica. Za prvo rješenje je potrebna politička volja, a za drugo motiviranost i racionalno odlučivanje sudionika u jedinicama lokalne i područne samouprave. Bez jednog od ponuđenih rješenja sredstva EU ostaju manje iskorištena.
- Administriranje u operativnim programima komplicirano je u procedurama i duže nego što bi trebalo

biti. Kontrole postoje na više mjesta pa se postavlja pitanje je li upravljanje tim sredstvima efikasno postavljeno? Državna administracija prilično jasno štiti sebe, a istovremeno ne računa na izgubljeno vrijeme ili propuštenu priliku/dobit korisnika EU fondova. Tome treba dodati i značajnu fluktuaciju kadrova u upravljačkim i provedbenim tijelima državne uprave.

- Postoji i određena individualna i institucionalna nezainteresiranost za projekte koje financira EU, ili zbog spomenute kompliciranosti procedura (što je rješivo ako druge zemlje povlače puno više novaca), ili zbog nedostataka vlastitih kapaciteta da takve projekte realiziraju (što je teži problem osposobljavanja i motiviranosti).

- Uvjeti i procedure uzrokovane Zakonom o javnoj nabavi također usporavaju procese korištenja EU sredstava.

Svako restrukturiranje ili reforma u Hrvatskoj, zaključuju u **Pametno**, ne ovisi samo o dvije ili tri promjene već o čitavom nizu sustavnih promjena i uspješnoj koordinaciji tim promjenama u javnim politikama. Tako i efikasnije korištenje ESI fondova ovisi o nizu mjera da bi se postigla njihova veća korištenost. Sve skupine korisnika trebaju jednostavnije i fleksibilnije procedure, uz umjerene izdatke, za veće i brže korištenje EU fondova.